גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ - שנה חמישית

יוצא לאור ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

במדבר (תש"ו)

פרק ג' י"ד - מ"ג

שאלון זה הוא המשך גליון במדבר תש"ד שעסק בחלק הראשון של פרקנו.

א. שאלות כלליות:

1. אברבנאל שואל: למה צוה ה' למנות את הלויים מבן חדש ומעלה ולא נמנו ישראל אלא מבן עשרים שנה ומעלה, כי הנה עבודת הלויים במקדש היתה לשבים קצובות מבן שלושים שנה עד בן חמשים שנה, כמו שעבודת ישראל לצאת לצבא ולמלחמות היה מבן עשרים עד בן ששים שנה?
2. אברבנאל שואל: למה במנין הלויים זכר "משפחותם" ובשאר השבטים לא זכר הכתוב כאן משפחותם אלא מספר כל אנשי השבט בלבד?
3. המלבי"ם שואל: מדוע בגרשון ובמרארי תפס בחניתם לשום "משפחות הגרשוני" משפחות מרארי" ובקהת אמר בחניתם "משפחות בני קהת יחנו..." (כ"ט) ולא אמר משפחות הקהתי?
4. המלבי"ם שואל: למה אצל גרשון וקהת אמר תחילה מקום חניתם ואח"כ שם הנשיא ובבני מרארי הקדים שם הנשיא ואח"כ כתב מקום חניתם? (שים לב לכלל שקבע המלבי"ם הטחר קפ"ד: "דרך בעל הלשון להקדים את המלה שהיא עיקר בכונתו ולאחר את הטפל אליו...וכן בפרשיות ראוי להקדים הקודם במעלה ובלמוד.") נסה לענות על השאלות האלה!

ב. ל"ט כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן על פי ה'... שנים ועשרים אלף. רש"י ד"ה שנים ועשרים אלף. רשב"ם מ"ט ד"ה הפדיים
במדבר רבה ד'(ז):...וזו השאלה שאל הונגטים הגמון לר' יוחנן בן זכאי, אמר לו: "משה רבכם או גנב היה או לא היה יודע לחשב!" אמר לו הונגטים: "מפני שהיו כ"ב אלף בכורות ועוד רע"ג וצוה המקום שיפדו הלויים בבכורות; תן כ"ב אלף לויים כנגד כ"ב אלף בכורות ועוד נמצאו בלויים יתירים על כ"ב אלף - ג' מאות, כמו שהוא מחשב במנין ראשון בפרטן. מפני מה אותם ג' מאות לויים היתירים לא פדו אותן רע"ג בכורות העודפין על כ"ב אלף בכורות, שאנו מוצאים שאותן רע"ג נותנין ה' ה' סלעים?? ועוד מפני מה בשכלל מנין הלויים בסוף, מפני מה פחת מהם ג' מאות מן מנין הראשון? הוי,- לא גנב אחת אותן מן החשבון אלא כדי שיתנו אותן רע"ג בכורות ה' ה' סלעים לאהרן אחיו!! או שמא לא היה יודע לחשב?" אמר לו ר' יוחנן: לא גנב היה ויודע היה לחשב ודבר אחד לחש לי לומר לך" אמר לו: "אמר". אמר לו ר' יוחנן בן זכאי: "יודע את לקרות אבל אין את יודע לדרש. אותן כ"ב אלף של לויים פודין לכ"ב אלף של בכורות, נשתיירו בלויים עוד ג' מאות, ובכורות עוד רע"ג. והיו אותן ג' מאות שבלויים בכורות ואין בכור פודה בכור. לפיכך מטמנה אותם - גנבן, מפני שהיו בכורות." מיד נסתלק ממנו.

1. באר בקצור: מהי השאלה ומהי התשובה.
2. במה שונה העמדת השאלה ונסוחה בפי חז"ל (כהמובא ברש"י) מנסוחה בפי ההגמון.

ג. שאלות ודיוקים ברש"י

1) כ"א ד"ה לגרשון משפחת הלבני — שני קשיים בפסוק זה רצה רש"י לתרץ, אלו הם? (וע' גם ראב"ע ד"ה לגרשון שבא אף הוא לתקן אחד מן הקשיים הנ"ל)
2) כ"ה " המטכן — מה קשה לו?
3) " " האהל — " " " ?

הרא"ם שואל: למה הוצרך דוקא גבי יריעות עזים להאריך ולהוסיף "העשויות לגג" ולא הזכיר התכלית בשאר חלקי המשכן המוזכרים כאן? ענה לשאלתו!

4) " " מכסהו — מה קשה לו?
5) " " ומסך הפתח — מה תיקן באמרו "וילון" תחת "מסך"?
6) " " ואת מיתריו — מה קשה לו? (ואל תחשב שהקשי הוא שלא נאמר "ואת מהריה" מכיון שחצר לשון נקבה, וע' רש"י שמות ל"ה י"ז ד"ה את עמודיו ואת אדניה.